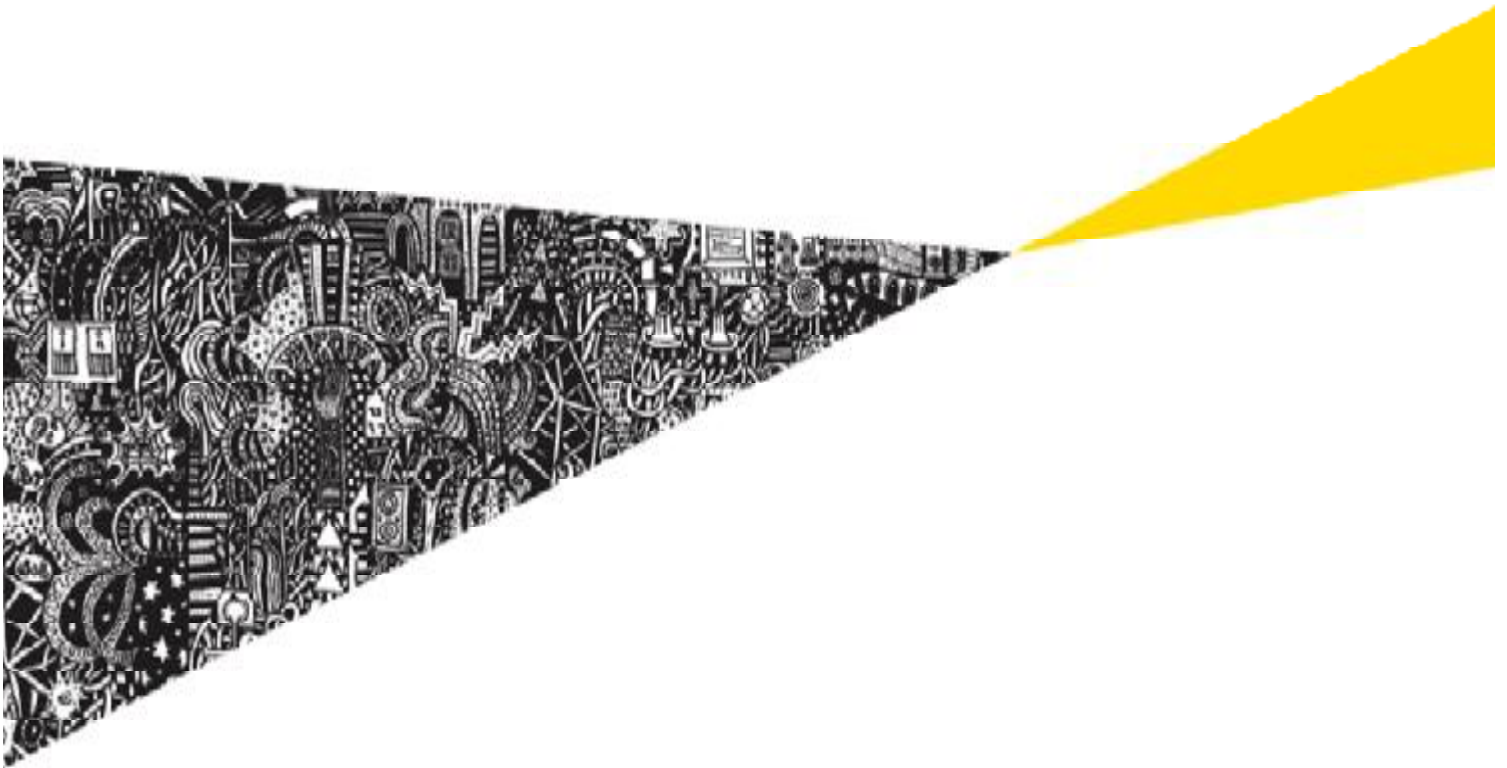

Jönköpings kommun

Granskning av kommunens näringslivsarbete

Innehållsförteckning

Sammanfattning och slutsatser	2
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Syfte.....	3
1.3 Metod	3
2. Styrning	4
2.1 Kommunprogrammet.....	4
2.2 Näringslivsstrategi	4
2.3 Resurser.....	5
2.4 Aktiviteter	5
2.5 Uppföljning	5
2.6 Effekter och resultat.....	6
2.7 Kommentarer.....	7
3. Organisation och samverkande aktörer	8
3.1 Organisation, roller och ansvar	8
3.2 Destination Jönköping	8
3.3 Tvärfunktionell grupp	9
3.4 Roller och ansvarsfördelning	9
3.5 Samverkan och samspel	10
3.6 Viktiga aktörer i Näringslivet	11
3.7 Kommentarer.....	12

Sammanfattning och slutsatser

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har Ernst & Young genomfört en granskning av kommunens näringslivsarbete. Syftet har varit att granska hur kommunen bedriver arbetet med att förverkliga intentionerna i kommunprogrammet avseende näringslivsutveckling.

Granskningen visar att det bedrivs ett aktivt och engagerande näringslivsarbete hos politiker och tjänstemän i Jönköpings kommun.

Kommunprogrammet är utgångspunkten för det näringslivsinriktade arbetet. Det pågår ett relativt målinriktat arbete för att utveckla kommunens infrastruktur och det erbjuds ändamålsenlig offentlig och kommersiell service till enskilda företag. Exempel på ett proaktivt arbete från kommunens sida är de pågående förhandlingarna med Luftfartsverket om flygplatsens framtid. Likaså är engagemanget kring utbyggnaden och utvecklingen av järnvägen en indikator på att aktiviteter sker enligt intentionerna i kommunprogrammet. Synpunkter har dock framförts från näringslivets företrädare om att kommunens långsiktiga näringslivsplanering bör fördjupas och specificeras. Kommunen bör överväga att utveckla och fördjupa den långsiktiga planeringen för näringslivsfrågorna.

Kommunen följer inte på ett strukturerat sätt upp och utvärderar vilka effekter näringslivsavdelningens arbete har för företagsklimatet i kommunen. Detta är en brist då uppföljningar skulle kunna vara ett medel att säkerställa att det näringslivsbefrämjande arbetet sker i linje med de uppsatta målen.

Trots avsaknaden av strukturerade uppföljningar indikerar dock olika nationella studier och jämförelser från till exempel Sveriges kommuner och landsting och Svenskt Näringsliv, att kommunen är relativt framgångsrik i sitt arbete för att främja ett gott företagsklimat.

De intervjuade påpekar att det inte finns tillräckliga resurser för utvärdering och uppföljning. Kommunen bör undersöka om det är möjligt att samarbeta med till exempel universitet och högskola för att möjliggöra löpande uppföljningar av näringslivssatsningarna.

Kommunens beslut att införa ett kontaktcenter under 2009 är positivt. Det kommer med stor sannolikhet att ytterligare förbättra tillgängligheten för bland annat kommunens företagare och de som har för avsikt att starta och etablera nya företag. Beslutet är inte minst viktigt i det nya konjunkturläget då informationsstödet till företagare kan komma att öka.

Samarbetet mellan företrädarna för de företag som intervjuats och kommunens näringslivsavdelning är i allt väsentlig välfungerande. Samma bild förmedlas av de näringslivsorganisationer som intervjuats. Sammantaget ger det en indikation om att kommunens samarbete med övriga företag i kommunen är resultatrikt.

Förbättringsområden som framförts av några av de intervjuade företagens representanter är att kommunens hemsida är svårnavigerad och att den specifika lokalsidan avseende lokalvakanser etc hos samtliga fastighetsägare, uppdateras för sällan. Kommunen bör undersöka möjligheterna att underlätta sökvägarna på hemsidan samt förbättra aktualiteten på lokalhemsidan.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Näringslivet i Jönköping präglas bland annat av en hög företagstäthet, mångfald, entreprenörskap och internationella företag.

Mellan 1993 och 2004 har antalet personer som har sitt arbete inom kommunens geografiska område ökat från 51 000 till 58 000. Arbetsmarknaden i Jönköpingsregionen är en av de största och mest diversifierade i landet. I regionen finns över 500 branscher representerade.

Det organisatoriska ansvaret för kommunens näringslivsåtgärder samt besöksnäring inryms inom stadskontorets näringslivsavdelning. För 2008 uppgår de budgeterade nettokostnaderna till 17,1 mkr för olika näringslivsinsatser.

1.2 Syfte

Syftet har varit att granska hur kommunen bedriver arbetet med att förverkliga intentionerna i kommunprogrammet avseende näringslivsutveckling. Granskningen belyser vilka instrument kommunen använder för att följa upp och utvärdera sitt arbete för att främja näringslivsutvecklingen.

1.3 Metod

Granskningsuppdraget har innefattat en genomgång av styr- och uppföljningsdokument avseende näringslivsarbetet¹. Intervjuer har genomförts med kommunstyrelsens ordförande, kommundirektören, näringslivschef, näringslivskonsulent, kommunens företagslots, ordföranden i Föreningen för Marknadsföring av Jönköping (FMJ) samt Vd för Handelskammaren.

Vi har också intervjuat företrädare för fyra företag med vilka näringslivsavdelningen har samarbetat i olika projekt som t. ex. berört nyetablering, ombyggnationer etc. Syftet har varit att erhålla företagens syn på näringslivsavdelningen som samarbetspartner. Följande skriftlig dokumentation har varit underlag för granskningen: Kommunprogram 2007 – 2010, näringslivsstrategi 2007 – 2013, jämförelseprojektet näringslivsservice och näringslivsutveckling, sammanträdesprotokoll 2008-06-18, angående Destination Jönköping, tidningsartikel om kommunens näringslivsarbete Jönköpingsposten 2008-11-06 samt årsredovisning 2007.

---

¹ Se källförteckning i bilaga 1

2. Styrning

2.1 Kommunprogrammet

I kommunprogrammet 2007-2010² återfinns riktlinjer för näringslivsarbetet. Kommunen ska bl.a. präglas av god och utvecklad infrastruktur, ha ett aktivt entreprenörskap samt ett gott näringslivsklimat. Kommunen ska vara en aktiv part och ha långsiktigt goda relationer med näringslivet. Jönköpings goda geografiska läge ska tas tillvara för att utveckla kommunen. Varierande och attraktiva boendemiljöer ska bidra till en god utveckling i kommunen.

2.2 Näringslivsstrategi

Näringslivsavdelningens arbete sker med utgångspunkt från den av kommunfullmäktige fastställda näringslivsstrategin för åren 2007-2013. Näringslivsstrategin utgår från kommunprogrammet och har arbetats fram i samverkan med kommunens omvärldsgrupp. Följande trender utgör grunden till kommunens strategi:

- Automatisering, JIT³ och Lean
- Transporter
- Globala utvecklingstrender
- Energi
- Fritid och upplevelser

Näringslivsstrategin innehåller en SWOT-analys⁴ där kommunens styrkor, svagheter, möjligheter och hot lyfts fram.

Kommunens övergripande och långsiktiga mål är:

1. Näringslivet utvecklas så att kommunen kan fortsätta att befolkningsmässigt utvecklas väl i takt med övriga betydande kommuner i Sverige och därmed behålla en plats bland de 8-10 största kommunerna.
2. Volym avsänt gods, ger Jönköpings län en plats bland de fem största i Sverige räknat i ton och fjärde plats räknat i värde.
3. Genomsnittsinkomsten för förvärvsarbetande i Jönköping är högre än genomsnittet i Sverige.

De övergripande målen är nedbrutna i delmål med tillhörande åtgärder. Tre åtgärder ska vara genomförda 2008:

- Organisationsöversyn av mötes- och turistindustrin.
- Företagslots ska vara ett etablerat begrepp för kommunens service till företagare.
- Regelbundna träffar mellan näringslivet och kommunen med deltagande av såväl tjänstemän som politiker.

---

² Kommunprogrammet antogs av kommunfullmäktige i mars 2007

³ Just In Time

⁴ Analysmodell som bygger på de engelska orden "Strengths", "Weaknesses", "Opportunities" och "Threats".

Näringslivsstrategin har utformats i ett nära samarbete mellan kommunens näringslivsavdelning och olika aktörer i det lokala näringslivet.

Näringslivets företrädare framför i samband med granskningen en viss kritik avseende den fastställda näringslivsstrategin. Företrädarna menar att strategin saknar tydliga målsättningar för näringslivsarbetet samt en inriktning för kompetensförsörjning, vilket är ett prioriterat område inom näringslivet. Forskning och utveckling är ledstjärnor i näringslivsarbetet och det faktum att perspektivet avseende kompetensförsörjning saknas i kommunens plan anses av näringslivets representanter vara signaler på bristande långsiktighet.

2.3 Resurser

Jönköpings kommun har deltagit i ett jämförelseprojekt avseende näringslivsservice och näringslivsutveckling. Utöver Jönköping har Eskilstuna, Gotland, Gävle, Linköping, Norrköping, Västerås och Örebro deltagit. Undersökningen visar att Jönköping avsätter minst resurser på näringslivsutveckling av de jämförda kommunerna. Jämförelsen visar att år 2007 uppgick Jönköpings näringslivsbefrämjade åtgärder till 72 kronor per invånare medan Linköpings kommun samma år satsade 244 kronor per invånare. Samma jämförelse säger att kommunerna Eskilstuna och Norrköping satsar mer än dubbelt så mycket resurser jämfört med Jönköping. Enligt näringslivschefen förklaras de relativt små resurserna till näringslivsarbetet i Jönköping av en låg arbetslöshet, en hög sysselsättningsgrad och en framgångsrik företagsamhet inom kommunen.

2.4 Aktiviteter

Enligt företrädarna för näringslivsavdelningen är det en målsättning att under de närmaste tre åren förmå 1-2 storföretag att etablera sig i Jönköping. Under 2008 har ett stort bilföretag etablerat sitt lager i kommunen och det finns en förhoppning om att även lyckas förmå en större fordonstillverkare att starta verksamhet. Närheten till flera företag med fordons-tillverkning är enligt de intervjuade en stor fördel för Jönköping. Företagsstrukturen i Jönköping är tillverkande företag med starka varumärken och underleverantörer och tjänste-/serviceföretag vilka stadigt ökar sin andel av det totala antalet företag.

Näringslivsavdelningens företrädare menar att frågorna kring utbyggnad av nya järnvägs-linjer och en lösning på regionfrågan, i nuläget är högprioriterade frågor för kommunen och näringslivet i Jönköping.

2.5 Uppföljning

Näringslivsavdelningen redovisar regelbundet till ledningsutskottet om aktuella frågor relaterade till näringslivsutveckling, nya företagsetableringar etc. Redovisningen sker i huvudsak muntligt med stöd av exempelvis PP-bilder. Presentationen förs även vidare till kommunstyrelsen.

Enligt näringslivsavdelningens företrädare är det svårt att enkelt följa upp och mäta vilka direkta effekter kommunens näringslivsarbete uppvisar. Ett sätt att följa upp hur kommunen lyckas med sina satsningar är att studera följande externa undersökningar som löpande genomförs på nationell nivå:

- Svenskt Näringslivs ranking av kommunernas näringslivsklimat.
- SKL:s jämförelseprojekt där Jönköping ingår.
- Nöjd kundindex som presenteras av Svenskt Näringsliv.

Näringslivsavdelningen gör ingen särskild strukturerad uppföljning av målen relaterade till näringslivsutveckling i kommunprogrammet. I årsredovisningens förvaltningsberättelse görs dock en övergripande lägesrapport med utgångspunkt från kommunprogrammet.

Redovisningen sker utifrån följande rubriker: God hushållning, positiv utveckling och goda möjligheter i hela kommunen, hållbar utveckling, livslångt lärande samt goda livsvillkor.

Näringslivsstrategins delmål för år 2008 som nämns ovan (under 2.2) är samtliga uppfyllda. Organisationsöversynen av mötes- och turistindustrin låg bl.a. till grund för det beslut som klubbades i kommunstyrelsen i augusti 2008. Begreppet företagslotsen används i servicesammanhang gentemot företagare och kommuniceras t.ex. på kommunens hemsida. Frukostmötena är en aktivitet för att skapa regelbundna träffar mellan näringslivet och kommunen. På mötena medverkar både politiker och tjänstemän vilket skapar breda kontaktytor.

De årliga målen för näringslivsarbetet utformas av näringslivskonsulenterna och företagslotsen i dialog med näringslivschefen.

Begränsade resurser gör att näringslivsavdelningen inte har möjlighet utvärdera sina insatser gentemot näringslivet. Det är inte resursmässigt möjligt att använda de tre anställda på enheten till uppföljningsarbete. Näringslivschefen anser dock att de återkommande externa undersökningarna ger en relativt god bild av hur väl kommunen lyckas i sina näringslivssatsningar.

2.6 Effekter och resultat

Näringslivsutvecklingen i Jönköping har under flera år varit positiv. Det framgår av olika nationella mätningar (t ex SKL:s jämförelseprojekt) som bland annat visar på en hög grad av nyetablering av företag, positiv befolkningsutveckling, låg arbetslöshet etc. Det centrala geografiska läget anses också bidra positivt till utvecklingen. Trots dessa goda omständigheter menar de intervjuade företrädarna från näringslivet att kommunen borde kunna utnyttja sitt goda geografiska och finansiella läge än bättre än vad som sker idag. Kommunens företrädare borde därför agera mer proaktivt och ta ytterligare initiativ till ett ökat näringslivsengagemang. Man anser också att kommunen borde fördjupa och bättre specificera sin långsiktiga planering för de olika satsningarna inom näringslivsområdet. Den gällande näringslivsstrategin för åren 2007-2013 har främst en övergripande inriktning.

I de av Svenskt Näringsliv under 2006-2008 genomförda jämförelserna mellan Sveriges kommuner avseende företagsklimat rankas Jönköping för år 2008 till plats 15 (plats 30 2007). Dock är det mindre positivt att samma jämförelse visar att kommunen har den sämsta telefontillgängligheten av alla medverkande kommuner. Kommunens beslut om att införa ett kontaktcenter är enligt näringslivsfunktionen därför ett led i att öka kommunens tillgänglighet för företagen.

Enligt de intervjuade i kommunen och från det privata företagens företrädare är expansionen av industriområdet Torsvik ett resultat av ett målinriktat näringslivsarbete från kommunens och övriga aktörers sida. Enligt samma personer är Torsvik också en bekräftelse på att kommunen effektiviserat sin bygglovshantering, vilken kommunen tidigare har fått kritik för.

Ytterligare en företeelse som lyfts fram som ett bra exempel av samma personer, är att de positiva utfallet avseende förhandlingarna om Jönköpings flygplats är en följd av ett väl genomtänkt och strategiskt näringslivsarbete.

Näringslivsföreträdarna menar att det faktum att det saknas hyresbostäder i kommunen visar på att kommunen inte har lyckats tillräckligt i sitt arbete med att erbjuda de inflyttande attraktiva och prisvärda bostäder.

Det finns ett flertal redovisade fakta som understryker att kommunen är framgångsrik avseende företagsklimat etc. Bland annat visar dessa fakta att Jönköpings kommun har en sysselsättningsgrad som är bland en av de högsta i landet. Kommunen har också landets lägsta vakansläge avseende kommersiella lokaler. Flera logistikföretag var i september intresserade av att etablera sig i kommunen. Under 2008 har kommunen sålt 500 000 kvm mark för företagsetablering. Hälften av Sveriges alla lagerytor som byggdes under 2008 har också tillkommit i Jönköping.

2.7 Kommentarer

Näringsavdelningens bedrivna arbete överensstämmer i relativt stor utsträckning med de mål och riktlinjer som anges i kommunprogrammet. Under omvärldsarbetet, som ligger som grund till näringslivsstrategin, uppmärksammas trender. Vissa av dessa utgör basen för den strategiska inriktning som näringslivsavdelningen arbetar utifrån. De presenterade målen i strategin har en hög ambitionsnivå.

Synpunkter har också framförts från näringslivets företrädare om att kommunen bör förbättra den långsiktiga planeringen och bättre än idag specificera de åtgärder som kommunen avser att satsa på och som avser att främja näringslivsutvecklingen. Näringslivsstrategin som antagits av kommunen är visserligen långsiktig (2007 – 2013) men är inte tillräckligt specificerad menar företrädarna. Vi anser att detta är en viktig synpunkt och att kommunen därför kan överväga att utveckla och dokumentera en mer detaljerad planering för näringslivsutvecklingen.

Idag genomförs inte någon strukturerad och regelbunden uppföljning av målen i kommunprogrammet. Inte heller värderas vilka effekter näringslivsavdelningens arbete har för företagsklimatet i kommunen. Sådana uppföljningar skulle vara ett sätt för näringslivsavdelningen att säkerställa att arbetet sker i linje med de uppsatta målen.

Trots avsaknaden av en strukturerad uppföljning av näringslivsarbetets effekter indikerar olika nationella undersökningar på det faktum att Jönköpings kommun av olika skäl är relativt framgångsrik avseende näringslivsklimat och företagsutveckling. Näringslivsavdelningen menar att det idag inte finns resurser till att följa upp och utvärdera det arbete som genomförs från kommunen för att främja näringslivsutvecklingen. Vi anser att kommunen bör undersöka möjligheterna att samarbeta med t ex universitet och högskola för att möjliggöra mer systematiska uppföljningar av de olika näringslivssatsningarna.

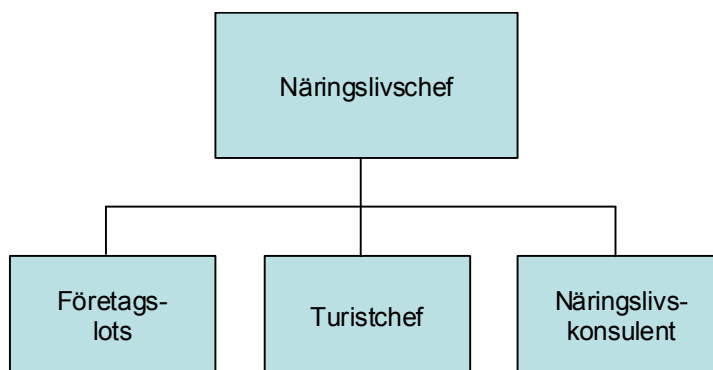
Det är positivt att kommunen inom kort inför ett kontaktcenter. Det kommer med stor sannolikhet att förbättra tillgängligheten för bland annat kommunens företagare och de som har för avsikt att starta och etablera nya företag.

3. Organisation och samverkande aktörer

3.1 Organisation, roller och ansvar

Näringslivsavdelningen lyder under stadskontoret. Avdelningen består av näringslivschef, företagslots, näringslivskonsulent och turistchef.

Näringslivsavdelningen har som mål att skapa så goda förutsättningar som möjligt för näringslivets utveckling och expansion samt att stimulera och underlätta nyetableringar och nyföretagande. Tillsammans med näringslivet ska näringslivsavdelningen marknadsföra kommunen som en attraktiv etableringsort, såväl nationellt som internationellt.

3.2 Destination Jönköping

Kommunstyrelsens ledningsutskott gav 2006 stadsdirektören i uppdrag att utarbeta förslag till inriktning av och organisation för den framtida marknadsföringen av Jönköpings kommun. Resultatet av uppdraget är Destination Jönköping, som har bildats inom kommunstyrelsens förvaltning. Organisationen innehåller en förvaltningsdel och en föreningsdel. Förvaltningsdelen omfattar nuvarande näringslivsavdelning, turistbyråer, företagslots samt stadskontorets information. Föreningsdelen omfattar verksamheten i den nuvarande Föreningen för Marknadsföring av Jönköping (FMJ), näringslivsavdelningens hotell- och konferensbokning samt en nybildad Jönköping Convention Bureau.

Syftet med Destination Jönköping är att samordna alla verksamheter i kommunen och ta ett helhetsgrepp om marknadsföringen.

Kommunstyrelsens ordförande anger följande motiv till bildandet av Destination Jönköping:

- Samla ihop resurser avseende näringslivsstöd
- Ge en tydligare bild av vilka resurser Jönköping kan erbjuda företag som vill etablera sig, expandera eller ändra inriktning
- Ge en tydligare ingång till stödet

Förvaltningsdelen finansieras med nuvarande anslag för de verksamheter som ingår. Föreningsdelen finansieras av kommunen genom nuvarande anslag till FMJ, näringslivs-avdelningens hotell- och konferensbokning samt med ett nytt anslag för Jönköping Convention Bureau. Budgeten för föreningens basverksamhet fr.o.m. 2009 förutsätts utgöra 7,5 mnkr/år, varav Jönköpings kommun svarar för 4,5 mnkr och näringslivet för 3 mnkr.

Våra intervjuer visar att både kommunen och näringslivets representanter ser stora fördelar med att samla allt arbete som handlar om kommunens marknadsföring inom samma organisation, FMJ och förväntas utveckla helhetssynen på näringslivsfrågorna. Näringslivets representanter hoppas att den nya organisationen ska öka den analyserande förmågan och därmed också möjligheten att identifiera nya behov och ändamålsenliga insatser. Näringslivschefen kommer ytterst att ansvara för organisationen och anställda på näringslivsavdelningen kommer, som det ser ut idag, att ha kvar sina ansvarsområden.

3.3 Tvärfunktionell grupp

Under 2007 bildades en tvärfunktionell grupp bestående av ett tjugotal personer från olika förvaltningar med uppgift att utveckla kommunens omvärldsbevakning. Resultatet av gruppens arbete ingår som kunskapsbas i olika strategier och i de utvecklingsprojekt som kommunen bedriver. Gruppen träffas regelbundet och rapporterar direkt till fullmäktige. I gruppen ingår internationell samordnare, utredningsansvarig samt representanter från kultur, fritid och miljö samt näringslivsenhet.

Dagens finanskris och lågkonjunktur påverkar förvisso även Jönköping och risken för ökad arbetslöshet är stor. Kommunen har av det skälet nyligen tagit initiativ till en grupp med uppgift att samordna de lokala arbetsmarknadsfrågorna. I gruppen ingår förutom stadsdirektören, representanter från arbetsförmedling, kommunens arbetsmarknadsavdelning och näringslivsenheten. Gruppen rapporterar sitt arbete till kommunens ledningsgrupp. Landshövdingen har även kallat samtliga kommuner till möte med anledning av finanskrisen.

Utöver det försämrade samhällsekonomiska läget, diskuteras i gruppen till exempel frågor som svårigheten att få till stånd ett ökat intresse hos olika flygbolag av att flyga till Jönköpings flygplats⁵, generell utveckling och förnyelse av stadsbyggnadsplanen, stadens tillväxt runt Munksjön och tågtrafiken, dels Götalandsbanan men också utvecklingen av den så kallade Europakorridoren.

3.4 Roller och ansvarsfördelning

Näringslivsavdelningen utgör ett samlande nav för de frågor inom kommunen som relaterar till näringslivet. Övriga förvaltningar ansvarar för specifika frågor som till exempel bygglovshantering, livsmedelstillsyn m m.

De regelbundna arbetsplatsträffarna inom näringslivsavdelningen bidrar till att tjänstemännen är väl insatta i varandras roller och arbetsuppgifter. Etablerade kontaktvägar mellan de olika förvaltningarna medverkar även till att frågor som berör flera förvaltningar kan hanteras utan onödigt dröjsmål.

Näringslivschefen ingår i stadskontorets ledningsgrupp som träffas en gång per månad. Utöver dessa möten har näringslivschefen och stadsdirektören formellt beslutade möten en gång per månad. I huvudsak är stadsdirektörens ansvar, inom ramen för näringslivsarbetet, att arbeta med överordnade frågor avseende stadens utveckling. Arbetet sker i nära samverkan med näringslivschefen.

Utvecklingen av Torsviksområdet och ett eventuellt kommunalt övertagande av flygplatsen är exempel på frågor som hanteras av stadsdirektören. Inom Torsviksområdet pågår en kontinuerlig etablering av olika logistikföretag och det finns också långtgående planer på att bygga en järnväg med kombiterminal i anslutning till området. Stadsdirektören sitter med i styrelsen för projektet och uppfattar att det finns en ändamålsenlig ansvarsfördelning mellan de engagerade parterna.

---

⁵ SAS regler gör det ekonomiskt olönsamt för flygbolag att trafikera sträckan Köpenhamn-Jönköping och omvänt.

Roll- och ansvarsfördelningen avseende näringslivsfrågor inom kommunens olika organisatoriska delar, beskrivs av de intervjuade som relativt tydlig och funktionell.

3.5 Samverkan och samspel

Näringslivsfunktionen griper över flera kommunala verksamheter och det är flera förvaltningar som tillhandahåller service åt kommunens näringsliv. För att förenkla den interna samordningen i de kommunala insatserna träffas den så kallade näringslivsgruppen regelbundet. Näringslivsgruppen består av tjänstemän från stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, tekniska förvaltningen och näringslivsavdelningen. Mötena syftar till att tillse att näringslivet erhåller lättillgänglig service vid till exempel frågor och önskemål om hjälp vid nyetableringar, utbyggnad etc. Den kommunala servicen ska genomföras på ett smidigt sätt utan onödiga väntetider. Syftet är också att etablera välfungerande kontaktvägar inom kommunen för att effektivisera i bygglovsprocessen och inför andra myndighetsprocesser inom till exempel miljöområdet.

Den sista torsdagen i varje månad bjuder näringslivsavdelningen, näringslivsföreningen och Handelskammaren gemensamt in representanter från näringslivet på frukostmöten. Vid varje möte diskuteras ett aktuellt ämne inom näringslivsområdet. Mötena inleds med att ett av kommunalråden håller ett anförande utifrån en aktuell frågeställning. Temat för mötena arbetas fram i dialog och samråd mellan näringslivsavdelningen och olika företag. Uppslutningen på frukostmötena är god och dialogen mellan politiker, ledande tjänstemän och näringslivet uppskattas av samtliga parter.

Utöver de ordinarie frukostmötena anordnas det en till två gånger per halvår också frukostmöten med fastighetsägarna i kommunen. Ett syfte med dessa möten är bland annat att sprida kunskap om formerna för offentlig upphandling och möjligheterna för företagen att lägga offentliga anbud. Vid mötena har företagens representanter framfört önskemål om att kommunens bostadsbolag skulle behöva öka byggandet av nya lägenheter i kommunen. Kommunledningen har efter normal beredning lämnat nya ägardirektiv till bostadsbolaget vilka innebär önskemål om ett ökat byggande av hyresrätter i kommunen. Som ett resultat av direktiven uppförs för närvarande 450 nya hyreslägenheter.

Kommunledningens närhet och tillgänglighet är en framgångsfaktor i samverkansarbetet med näringslivets olika representanter. Kommunstyrelsens ordförande har en stor kontaktyta och träffar tre till fyra företagare varje månad. Näringslivets representanter menar att kommunens arbete i olika nätverk har ökat väsentligt de senaste åren. Synpunkter som kommer från näringslivet hanteras snabbt och både tjänstemän och politiker beskrivs som aktiva och nyfikna. Samverkan är dock till viss del personberoende vilket innebär risker när individer slutar sina anställningar. Detta har varit särskilt aktuellt inom tekniska förvaltningen (exempelvis bygglovschef och arkitekt).

Företagslotsen har regelbundna möten med kommunens fastighetsförvaltare, fastighetsägare och fastighetsmäklare och får på så sätt aktuell information om fastighetsbestånden i kommunen. Näringslivsavdelningen administrerar en localsida på Internet där fastighetsägare kan annonsera om lediga lokaler. Företagslotsen ansvarar för att sidan är uppdaterad i enlighet med de förändringar förvaltarna förmedlar.

För att ytterligare förbättra servicen för näringslivet har kommunledningen beslutat att införa ett så kallat kontaktcenter. Tanken är att den som ringer till Jönköpings kommuns växel på ett lättare sätt ska kunna få fler svar på sina frågor. Det innebär att en person som ringer till kommunen direkt ska komma i kontakt med personer med fördjupade kunskaper om kommunens verksamheter. På det sättet vill man undvika felkopplingar och servicen till medborgarna blir bättre.

3.6 Viktiga aktörer i Näringslivet

Handelskammaren

Handelskammaren i Jönköpings län arbetar med näringspolitiska frågor och med direkt service till medlemsföretagen.

Handelskammaren har bildats av näringslivet i Jönköpings län och arbetar i huvudsak för tre saker:

- Skapa bättre utvecklingsförutsättningar för företag i Jönköpings län.
- Ge kvalificerad affärsservice till medlemmar.
- Fungera som en viktig mötesplats i näringslivet.

Handelskammaren och näringslivsavdelningen har en nära samverkan i frågor om utvecklingen av näringspolitiska frågor i kommunen. Genom Handelskammaren får näringslivsavdelningen signaler om aktuella frågor och trender inom näringslivet.

Föreningen för Marknadsföring av Jönköping (FMJ)

FMJ bildades 2003 av Jönköpings kommun och Jönköpings näringslivsavdelning. Föreningen ska vara gemensam för såväl offentliga som privata intressenter för att få till stånd en kraftfull, samordnad och uthållig marknadsföring av Jönköping. FMJ ska bland annat verka för att det positiva om Jönköping sprids vilket kan generera ökad inflyttning och tillväxt.

Marknadsföringen av Jönköping baseras på fem kärnvärden:

- Det unika läget
- Vättern/vatten
- Entreprenörskap
- Nätverk
- Livskvalitet

Näringslivsavdelningen och FMJ har en nära samverkan vilken kommer att utvecklas ytterligare inom den nya organisationen Destination Jönköping. Näringslivsavdelningen och FMJ driver bl.a. projektet Welcome 2 work. Projektets syfte är förbättra kompetensförsörjningen för arbetsgivare i Jönköping. Projektets uppgift är att finna personal till kommunen med i första hand akademisk bakgrund, eftersom denna grupp är mest lätttrölig och för närvarande mest efterfrågad av arbetsgivarna. Den eftersökta personerna har redan en anknytning till Jönköping men bor idag oftast i Stockholm, Göteborg eller Malmö. Projektarbetet bedrivs i samverkan med ett 40-tal arbetsgivare, bland annat Skogsstyrelsen, Landstinget, Saab-bolagen och Husqvarna.

ALMI företagspartner Jönköping

ALMI:s⁶ uppdrag är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv. Verksamheten täcker hela processen från idé till lönsamt företag. Kundens behov ser olika ut beroende på var i processen de befinner sig. Verksamheten är därför organiserad i tre affärsområden som utgår från de olika kundbehoven – Innovation, Nyföretagande och Etablerade företag.

---

⁶ ALMI Företagspartner AB ägs av staten och är moderbolag i en koncern med 19 dotterbolag. Dessa ägs till 51 procent av moderbolaget och 49 procent av regionala ägare såsom landsting och regionförbund.

Målet är att fler innovativa idéer kommersialiseras framgångsrikt, att fler livskraftiga företag startas och utvecklas samt att företagens konkurrenskraft och lönsamhet ökar.

Näringslivsavdelningen har inget regelbundet/löpande samarbete med Almi. Dock tar näringslivsavdelningen ibland kontakt med Almi i samband med att enskilda företag söker stöd vid nyetablering etc. Näringslivschefen träffar dock regelbundet företrädare för Almi under mer informella former.

3.7 Kommentarer

Roll- och ansvarsfördelningen avseende näringslivsfrågorna är relativt tydlig i kommunen. Näringslivsavdelningens relativt få anställda har etablerat en i allt väsentligt välfungerande samverkan med olika aktörer som företräder Jönköpings näringsliv.

Det är positivt att kommunen har tagit initiativ till att starta en särskild tvärförvaltningsgrupp med ett ansvar för omvärldsbevakning. Gruppens syfte är att främja en kontinuerlig utveckling av kommunens samlade näringslivsfunktion. Att gruppen rapporterar direkt till fullmäktige innebär också att de olika omvärldsfrågorna får en bred politisk förankring.

Det är också betydelsefullt att en grupp inom organisationen nyligen har fått ansvaret att samordna arbetsmarknadsfrågorna i kommunen. Ett syfte med gruppen är att bättre kunna svara upp mot de önskemål om eftersökta yrkeskompetenser som kommer från näringsliv och offentliga arbetsgivare.

4. Företagares syn på kommunens näringslivsarbete

Vi har intervjuat ett antal företag med vilka näringslivsavdelningen har samarbetat i olika projekt och hur dessa företag bedömer kommunens näringslivsarbete.

Swedbank

Samarbetet mellan kommunen och banken handlar i huvudsak om att skapa olika forum för banken att träffa och komma i kontakt med olika företag. Näringslivsavdelningen utgör en länk däremellan.

Den intervjuade bankchefen är nöjd med den kontakt han hittills haft med näringslivs-avdelningen. Samarbetet har varit positivt och näringslivsavdelningen har god tillgänglighet och erbjuder en god service i sina insatser. Bankchefen medverkar regelbundet på de av kommunen anordnade frukostmötena, vilka han uppfattar som givande forum för informationsöverföring. Uppfattningen är att det skett en positiv utveckling efter att näringslivs-avdelningen tillträdde.

Norrporten

Norrporten äger och förvaltar strax över hundra fastigheter i hela landet. Norrporten har fastigheter i form av kontor och butiker främst i centrala Jönköping. Just nu pågår planering för nya kontorslokaler vid Munksjöns västra kaj.

Näringslivsavdelningen och Norrporten har ett nära samarbete och arbetar gemensamt för att skapa goda angreppssätt. Kommunens företagslots träffar regelbundet representanter från Norrporten för att fånga upp signaler och synpunkter som finns ute i kommunen. Ett aktuellt projekt som pågår nu är vidareutveckling av Jönköpings centrala stadsdelar.

Norrportens affärschef har positiva erfarenheter av näringslivsavdelningens arbete. Personalen har en hög tillgänglighet och de frågor som ställs resulterar i ändamålsenliga svar.

Lokalhemsidan som administreras av näringslivsavdelningen kritiserar av Norrportens företrädare för att inte vara uppdaterad. Felaktiga uppgifter skapar irritation hos användarna och verktyget fyller inte sin funktion.

(*Vår kommentar:* Från näringslivsavdelningens sida finns det idéer om att ge användarna access till lokalhemsidan. Detta skulle innebära att fastighetsägarna själva kan gå in och göra uppdateringar. En effekt av detta skulle dock vara att näringslivsavdelningen förlorade en del insikt gällande lokaltillgängligheten eftersom justeringar skulle göras utan deras medverkan. Kunskapen om lokaltillgängligheten är en viktig del av lotsens uppdrag.)

Norrporten anser överlag att kommunens hemsida är krånglig och svåränvänd.

Representanter från Norrporten deltar sällan på kommunens frukostmöten. Den främsta anledningen är att tidpunkten inte passar. Det finns önskemål om att kommunen och näringslivsavdelningen borde skapa andra former för informationsspridning så att även de som inte har möjlighet att medverka på frukostmötena kan ta del av information.

Xano AB

Xano är noterat på den Nordiska Börsen i Stockholm och består av närmare tjugo bolag i Sverige, Estland, Finland, Norge och Kina. Företaget består av två affärsområden; Industri och Automation. Affärsområde Industri omfattar företag som tillhandahåller avancerade tillverknings- och utvecklingstjänster avseende främst industriprodukter. Affärsområde Automation utgörs av företag som arbetar med utveckling och produktion av automationsutrustning inom flera områden till exempel systemleveranser till livsmedels- och medicinteknisk industri.

Kommunen har varit behjälplig med att ordna en tomt till Xanos verksamhet i Jönköping. Xanos VD har positiva erfarenheter från det stöd kommunen hittills har bidragit med. Näringslivsavdelningen var lätt att nå vid frågor och tillgängligheten var överhuvudtaget god vid tiden för samarbetet.

VSM-group

VSM Group AB utvecklar, producerar, marknadsför och säljer avancerade symaskiner och tillbehör dels för privat bruk och dels till en internationell marknad. I VSM-group ingår varumärkena Husqvarna Viking, Pfaff och Singer. Företaget har säljbolag och representationskontor i sjutton länder.

Även om det för närvarande inte bedrivs något specifikt projekt i samverkan med näringslivsavdelningen eller andra delar av kommunen så rådgör och kontaktar företaget kommunen regelbundet i olika frågor och man för löpande diskussioner.

Företagets VD är nöjd med den samverkan som sker med näringslivsavdelningen. Personalen är lätt att nå och erbjuder en hög service. Frågor bemöts med kvalitativa svar och ändamålsenliga insatser.

Kommentarer

Företrädarna från de fyra intervjuade företagen uppfattar att näringslivsavdelningen har en relativt god tillgänglighet. Samtliga har haft lätt att komma i kontakt med avdelningens personal och ändamålsenliga svar har kunnat lämnas på de frågor som ställts.

Den hemsida som informerar om lediga lokaler etc och som näringslivsavdelningen administrerar kritiserar för att inte vara tillräckligt uppdaterad. Detta har enligt en av företagarna skapat viss irritation hos flera av näringslivets representanter. För och nackdelar med andra former för uppdatering bör därför utvärderas anser företagaren. Vidare menar några av de intervjuade att kommunens hemsida som helhet är krånglig vilket gör det svårt att hitta den information som eftersöks.

Samarbetet mellan företrädarna för de företag som intervjuats och kommunens näringslivsavdelning är välfungerande. Det indikerar i sin tur att det finns förutsättningar för att samarbetet med övriga företag i kommunen är framgångsrikt. Ett förbättringsområde påvisas; -kommunens hemsida, både som helhet och specifikt för den sida som visar lokalvakanser etc. Kommunen bör underlätta sökvägarna på hemsidan som helhet och dessutom se över möjligheterna att förbättra aktualiteten på de specifika uppgifter som visas avseende lokalvakanser etc.

Jönköping den 18 februari 2009

Mikael Lundén

Helena Bengtsson